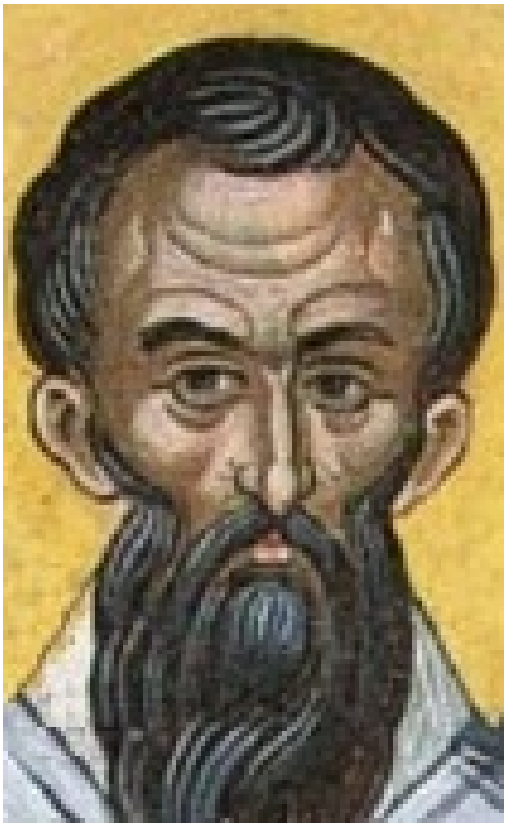
23.01.2013 г. / 11:59:55

Вяра

05.02 по еретическия, †23 януари по църковния календар - Свети свещеномъченик Климент, епископ Анкирски, свети мъченик Агатангел и на другите с него. Свети Павлин Милостиви, епископ Нолански. Св. преподобни Саламан Безмълвник. Св. преподобни Мавсима

Житие и страдание на свети свещеномъченик Климент, епископ Анкирски, на свети мъченик Агатангел и на другите с него († ок. 312 г.)

Двеста и петдесет години след Рождеството на нашия Господ Иисус Христос, през царуването на Валериан, престолният град на Галатия - Анкира, отгледал принадлежащия към честен род свети мъченик Климент като плодовита млада лоза, обилно отрупана с гроздовете на много духовни дарования. Но родителите му не били единоверни: баща му бил езичник, служещ на идолското нечестие, а майка му - християнка, произхождаща от родители християни и възпитана в християнско благочестие и добри навици. Името ѝ било Евфросиния. Тя била омъжена по принуда и не по свое желание встъпила в съюз с неверен мъж, тъй като родителите

ѝ се надявали да се изпълнят словата на светия Апостол: “неповярвал мъж бива осветен чрез вярващата жена”. Но не се случило така, както те се надявали, защото мъжът си оставал в дълбочината на нечестието и обхванат от тъмнината на идолослужението. Той не само не искал да се обърне към светлината Христова, но и всячески се опитвал да увлече и съпругата си Евфросиния към своето нечестие. Тя също се стараела да го настави в пътя на истината, като ден и нощ го убеждавала и му показвала със своя пример спасителния път на живота, но не успяла да постигне нищо, тъй като сърцето му било закоравяло. Тя се молела на Христа да им изпрати милост, та, съединени с телесен съюз, да се съединят и духом в светата вяра; ако пък това е невъзможно, тогава да се разделят и телесно, тъй като при тях няма единодушие във вярата. Нашият Господ Иисус Христос чул молитвата на рабинята Си и я помилвал, и скоро я освободил от игото на неверния мъж: тъй като той бил човек непотребен, с ожесточено сърце, Той напълно го отхвърлил и му повелил да премине във вечността. Езичникът умрял, като оставил на съпругата си невръстното им първородно дете от мъжки пол, което още било в пелени. Блажената му майка Евфросиния го хранела повече с благочестие, отколкото с мляко, а след това го донесла при Христа, като го просветила със свето Кръщение. Дала му името Климент, което в превод от гръцки език означава “млад лозов филиз”. Твърде удачно му дала това име, като предвидила подобно на пророчица, че той ще бъде филиз от истинската лоза - Христа, който ще принесе много зрели гроздове - човешки души, обърнати към Христа. Със самото име тя предсказала, че той ще бъде бележит изповедник за пресветото име на Иисуса Христа, ще пролее кръвта си и ще положи душата си за Него и ще стане страдалец и мъченик за Христа. Учела сина си да чете свещените книги и на добро поведение и го наставлявала във всяка добродетел. Междувременно, докато момчето възраствало на години и по

разум и вече станало дванадесетгодишно, майка му, света Евфросиния, се приближила до блажената си кончина. Като предузнала за нея и когато вече лежала на смъртно легло, тя пожелала синът ѝ да стане наследник не толкова на оскъдното ѝ материално имущество, колкото наследник на невещественото, духовното ѝ богатство от добродетели. С майчинска загриженост тя го напътствала, като го прегръщала и целувала:

- Чедо мое, чедо възлюбено, чедо, осиротяло от люлка и узнало за сиротството си, преди да узнае за баща си! Ти обаче не осиротя, сине мой, защото за теб Баща е Христос Бог, Който те обогатява със Своите дарове. Сине мой, аз те родих по плът, а Христос Бог те възроди по дух. Затова знай, че Той ти е Баща; считай се за Негов син и се постарай осиновяването ти от Бога да не бъде напразно. Служи само на Христа Господа и на Христа възлагай всичките си надежди, защото Той наистина е нашето спасение и източник на безсмъртие. Той слезе при нас от небесата, за да ни възведе със Себе Си на небето; Той ни направи Свои възлюбени чеда и възстанови общението ни с Бога. Служещият на Този Владика ще се освободи от всички дяволски козни, ще потъпква змии и скорпиони и ще победи всяка вражеска сила. Той не само ще посрами нечестивите царе, князе и мъчители, покланящи се на идолите и бесовете, но и ще съкруши главите на самите бесове, почитани от тях.

Проливайки обилни сълзи по време на тази беседа, майката на светия се изпълнила с Божествена благодат и започнала пророчески да предсказва какво ще се случи с него.

- Умолявам те, възлюбени сине - умолявам те да ми въздадеш един-единствен дар за всичките ми страдания и грижи за теб, защото настъпва тежко време. Вече е близо гонението, дишащо страшна ярост и заплахи. Затова, както казва нашият

Господ, ще те поведат пред управници и царе заради Него. Сине, окажи ми тази чест: застани дръзновено и мъжествено за Христа и крепко и непоколебимо запази изповядването на Името Му. А аз се уповавам на моя Христос, о, дете мое! Скоро върху теб ще процъфти венецът на мъченичеството - за моя чест и за спасение на много души. А ти приготви сърцето си за подвига на страданието, за да не те завари неподготвен времето на подвизите. Знай, че е полезно да бъдеш изкушаван чрез бедствия, подобно на злато в горнило. Но не се бой: страданието ще бъде временно, а въздаянието за него - вечно; скръбта скоро ще премине и радостта ще трае вечно; кратковременно ще бъде безчестието тук, но вечна слава те чака при Бога. Козните на мъчителите и язвите продължават само някакъв си един ден, при което яростта на земните царе бива осмивана от мъчениците, славата им повяхва, огънят, приготвен от тях за Христовите мъченици, угасва. Мечът им го разяжда ръжда, силата им погива. Затова няма нищо такова, което да те отлъчи от Христа Господа; а ти гледай към небето и оттам очаквай велико, богато и вечно въздаяние от Бога. Бой се от величието Му, ужасявай се от съда Му, трепери пред всевиждащото Му око, защото отхвърлилите Го ще наследят приготвения за тях неугасим огън и мъчения от незаспиващия червей. А тези, които, след като познаят славата на Божеството Му, никога не отпадат от Него, ги очаква неизказано веселие, радост и утешение със светите изповедници. Превъзлюбени сине мой, нека въздаянието ти към мен заради понесените от мен болки при раждането ти и заради трудовете по възпитанието ти бъде това, че ти, излезлият от утробата ми, да станеш изповедник Господен, а аз да се нарека майка на мъченик и да се прославя чрез сина си, пострадал за Христа. Затова, постарай се да потърпиш за Пострадалия за нас и ще се сподобиш с много блага от Него, а аз, заради теб, ще се сподобя с общение със светиите. Сине мой, ето, аз стоя пред вратите на кончината си; за мен не ще

възсияе утре тази видима светлина, но ти - светлина моя в Христа и живот мой в Господа! Затова те умолявам, сине мой, да не ме посрамиш в надеждите ми, които имам, но да се спася, по словото на Апостола, заради раждането на деца. Сине мой, аз те родих, за да пострадам в теб като в своето собствено тяло. Пролей кръвта, приета от мен, без да я щадиш, та и аз да получа почест заради нея. Предай тялото си на рани, та и аз да се развеселя за тях пред нашия Господ, сякаш сама съм пострадала за Него. Някога една еврейска жена принесла седемте си сина на Бога, като мъченици за благочестието, и страдайки с една душа в седемте тела на синовете си, останала непобедима. Само ти си достатъчен, за да придобия слава при моя Господ, стига само ревностно да се подвизаваш за благочестието. Сега си тръгвам от теб и ще се явя пред Бога преди теб. Тръгвам си тялом, но духом ще остана с теб, за да се сподобя заедно с теб да припадна пред престола Христов, да се похваля пред Него с твоите страдания и да се увенчая с твоите подвизи, защото и коренът на дървото, скрит под земята, се оросява със същата тази роса, с която се оросяват видимите над земята клони.

Така в течение на целия ден блажената майка преди светата си кончина наставлявала своя възлюбен син, като го прегръщала и целувала по главата, лицето, очите, устата, гърдите и ръцете.

- О, колко блажена съм сега - казвала тя, - защото целувам членовете и тялото на мъченик!

След толкова изобилни на наставления слова, тя преклонила глава и предала душата си в ръцете на своя Господ и починала с мир.

След като майката на Климент починала с блажена кончина и била погребана, той напълно осиротял, имайки само Бога за свой баща. Бог, общият промислител за всички, Който се

грижи за сирачетата и сиромасите, дал на блажения Климент, по това време все още дете, друга майка. В същия град живеела една благородна, честна и богата жена на име София, приятелка на майката на Климент. София живеела богоугодно, пребъдвайки в молитва денем и нощем. И понеже била бездетна, тя приела при себе си, вместо син, свети Климент, и го обичала като свое собствено дете, грижейки се всячески за него. По онова време в Галатия имало голям глад. Нечестивите езичници изхвърляли децата си край пътищата, понеже нямали с какво да ги хранят, и сами умирали от глад. Тогава свети Климент събрал тези деца в дома на София, втората си майка, и ги хранел с нейни средства - обличал ги, учел ги и им давал свето Кръщение. По този начин той направил дома на София възпитателен приют и училище, а самата тя станала майка по Бога за много деца, при това много по-добра от майките им по плът, понеже ги раждала духовно, като ги възпитавала в християнската вяра.

Свети Климент още от най-ранна младост придобил разум на съвършен мъж и още от младостта си започнал да умъртвява плътта си с пост и въздържание, живеейки подобно на монах. Въздържал се от местна храна и се хранел само с хляб и треви; питието му било вода. В това той се уподобил на тримата свети отроци, чиито тела, благодарение на поста, останали неповредени от двойния огън: вътрешния - естествената похот, и външния - горящата пещ. За немногото християни, живеещи тогава в тази страна, блаженият Климент бил като Божествено светило, просвещаващо всички със светлината на Богопознанието. Но вече настъпвало времето този сияещ светилник да бъде поставен на свещника - свети Климент, светещ с добродетелите си, да се възкачи на стъпалото на освещението, та чрез просвещаването на по-голямо количество люде да ги настави в пътя на спасението. По Божий промисъл и изволение и след единодушния избор на

всички намиращи се в Галатия християни, той бил поставен отначало за четец, а после за дякон и презвитер. А след две години бил възведен и в епископски сан, макар че още бил млад на години: тогава бил на не повече от двайсет години. Станал втори Даниил, който, макар и млад, надминал старците по разум и добродетел и показал, че старостта се определя не от броя на годините, а от добродетелния живот и премъдростта. Като приел епископски сан, свети Климент станал учител не само на децата, които, като събрал в множество, учел на книгите, но и на възрастните и старците: като довеждал езичниците до християнската вяра и като ги кръщавал, той все повече увеличавал Христовата Църква.

След това започнало да се сбъдва пророчеството на блажената му майка Евфросиния и започнал да му се изплита мъченически венец. Щом встъпил на Римския престол, още през първата година от царуването си, гонителят на християните Диоклетиан разпратил свои укази до всички области на Римската империя, до князе и началници, до наместниците си, до игемони, воеводи и градоначалници, като им повелявал да убиват и погубват по различни начини всички изповядващи името Христово. При това в посланията си той заплашвал със смъртно наказание всички тези управници и князе, които биха се осмелили да не изпълнят с пълна ревност указа му за изтребване на християните и определял за такива подобни мъчения и наказания, каквито били определени и за християните; а на най-ревностните мъчители обещавал богатства и почести. Тогава по всички области и градове царските наместници и управители, едни поради страх от гнева на царя, а други - от желание да му угодят и да получат от него почести, започнали да полагат голямо старание, за да унищожат в държавата и самото име християнин. По това време в Галатия пристигнал царският наместник Домитиан и ревностно издирвал християните, съгласно царската заповед, с

цел да ги изтребва. Езичниците наклеветили Анкирския епископ свети Климент, че забранява на мнозина да се покланят на великите богове и ги привежда към до своя Христос. Домитиан веднага наредил да го хванат и да го доведат при него. Отначало той се опитал с ласкави и лъстиви думи да привлече светия към нечестието си. Той казал:

- Съвсем не считам за истина клеветата, повдигната срещу теб, защото лицето ти, правдивият ти поглед и кроткият ти нрав показват човек достоен, благороден, мъдър и разумен, а всичко, казано за теб, изобличава детското безумие на клеветниците. Разкажи ни сам за себе си: от теб самия по-скоро ще узнаем истината, ако ти ни кажеш поне нещичко от мъдростта си.

Светият епископ му отговорил:

- Нашата премъдрост и разум е Христос, Синът на Бог-Отец, чрез словото на Когото е създадено всичко. От Него имаме дара на речта и на разбирането на нещата.

- Ето, против всякакви очаквания - прекъснал го мъчителят, - ти вече незабелязано ни оскърби, като започна още в самото начало да празнословиш; но аз те съветвам: остави всички тези безполезни разговори и принеси жертва на нашите богове. Знай, че всеки, който унижава боговете, го чакат мъчения, а който ги почита и им се покланя, го очакват почести. Пример за това виждаш в самите нас: благодарение на почитането на тези богове ние достигнахме такъв висок сан и благодарим на боговете за техните благодеяния, като въздаваме почести на почитащите ги и наказваме със смърт нежелаещите да им се поклонят.

При тези думи на наместника светият се разсмял и рекъл:

- Ние, владетелю, мислим точно обратно на думите ти.

Даровете ви считаме за нищожни, почитта ви - за безчестие и високия сан - за работа на пленник. Обратно, безчестието, заплахите и мъченията ни доставят радост и утешение и което е най-важното, ни съединяват с Бога. Като знаеш това, не се надявай да ни отвърнеш от благочестието - нито с обещания за почести и дарове, нито със заплахи за мъчения.

Тези слова на светия предизвикали гнева на Домитиан. Като погледнал внимателно към светеца, той казал:

- Както виждам, докато беседвах с теб кротко, ти се възгордя и това не е чудно, защото, както чух, ти, пребивавайки постоянно сред деца, подобно на тях имаш и детски разум. Но знай, че ако не умилостивиш боговете с жертви, ще бъдеш наказан със смърт, при това не такава, от каквато се надяваш скоро да умреш, но преди това ще приемеш много и различни мъчения, а след това ще умреш в страдания от най-мъчителна смърт. И така, бидейки нечестив, ще пострадаш тежко и ще послужиш за пример на другите, за да си вземат и те поука от твоята страшна гибел.

На това свети Климент отговорил:

- Тъй като ми напомни за децата, то знай, че аз положих старание да науча децата на тази премъдрост, която не знаят и най-старите и най-мъдри мъже измежду вас, понеже истинската Божия премъдрост е скрита от премъдрите и разумните от този свят и е открита за младенците. А аз с гордост твърдя, че принасям на моя Бог разумни и словесни жертви, а не така, както жреците ви принасят потоци кръв, дим и всяка мерзост, с което вие облажавате почитаните от вас богове. А когато пролея кръвта си за моя Бог и Му я принеса в жертва, ако не напълно, поне отчасти, ще въздам на моя Господ за това, че е пролял кръвта Си за мен, защото Христос, моят Цар, ме е изкупил с честната Си кръв.

След като мъченикът направил това изявление с голямо дръзновение, наместникът изоставил престорената си кротост и ясно проявил природните си качества - свирепост и безумие. Той наредил да окачат светия гол на едно дърво и да стържат и режат тялото му с остри железни предмети. Изпълнявайки заповяданото, слугите крещели на мъченика да не пренебрегва царската повеля. Те изорали по тялото на светия дълбоки бразди, също като на нива, така че парчетата плът се отделяли от него; вътрешностите му вече се виждали ясно; самите мъчители не могли да гледат равнодушно това. А той ни най-малко не се поколебал, не променил израза на лицето си, не издал нито звук от нетърпимата болка, не промълвил нито една дума, за да се оплаче, дори и не изстенал при тези толкова тежки мъчения. Бил по-крепък и по-мъжествен от тези, които гледали неговите мъчения. Изглеждало, че той страда по-малко от мъчителите си. Той спокойно благодарил на Подвигоположника - Христа Бога, като гледал с радостно лице към небесата и казал:

- Слава на Тебе, Христе, моя светлина и живот, мое дихание и радост! Благодаря Ти, Подателю на живота, че ме удостои с такова спасение. Възрадва се душата ми по пътя на Твоите заповеди. Приятно ми е всяко страдание за Твоята любов. Слава на Тебе, че ме укрепваш с търпение! Ти простря всесилната Си ръка към мене грешния и ме избави от яростта на управника и от ръцете на мъчителите ми, защото Ти Сам си прибежище за всички скърбящи.

Докато светият се молел така, мъчителите му изнемогнали и прекратили мъченията. Като видял бездействието на слугите, наместникът казал на мъченика:

- Да не би да си мислиш, че вече съм победен от търпението ти, след като слугите ми се умориха по едно и също време?

Светият отговорил:

- Не мисля така, а вярвам и се надявам на пребиваващия в мен Христос, защото Той е победил, побеждава и ще победи всеки враг.

Тогава наместникът наредил на други слуги да пристъпят към светия и по-силно от първите да разкъсват тялото му. Те по същия начин мъчили непобедимия страдалец дълго време, докато сами не изнемогнали и не станали като мъртви. Като гледал това, нместникът ту се удивлявал, ту се срамувал от безсилието на слугите си и накрая им наредил да свалят мъченика от дървото. Светият имал такъв вид, че да се гледа към него било страшно, а да се докосне с ръце - невъзможно. Той бил напълно разсъблечен от тялото си, като от някаква дреха; в кръвта се виждали само костите му и едва можело да се познае, че това е човек. Като видял, че с мъчения не ще постигне нищо, наместникът отново започнал да беседва с мъченика с кротки думи. А той, като възразявал бодро на мъчителя, както и прилягало на мъжествения Христов воин, отново го разярил. Тогава Домитиан извикал високо:

- Ти наистина си дързък човек! Бийте го по лицето и по устата, защото тези части на тялото още са цели; затова и отговарят така дръзко. Нека и те станат подобни на останалите части на тялото. Бийте ги безпощадно.

Тогава слугите почнали силно да бият светия с пестници по лицето и по устата, така че той паднал на земята от силните удари; но и след това на земята те безмилостно го били с камъни по устата и счупили зъбите му. А мъченикът, радвайки се, рекъл:

- Ти, наместнико, по-скоро ми оказваш почест, отколкото ме мъчиш, защото и моят Господ Иисус Христос е бил бит по устата и е получил плесници по страните, а аз, недостойният, се сподобих сега със същото. Първомъченик Стефан бил пребит с камъни и аз се украсих със същото. Облекчение в

мъките ми носи това, че се виждам като подражател на страданията на моя Христос. Всичките ми страдания се облекчават и от това, че се сподобявам с еднакво велика чест с по-големи и по-добри от мен, бидейки участник в същите страдания.

Удивлявайки се на това величие на духа на мъченика, мъчителят наредил да го отведат в тъмница. И като предположил, че той не ще има сили да върви сам, тъй като цялото му тяло представлявало една голяма рана, наредил на слугите да го носят за ръцете и нозете. Но светият отстранил искащите да го вземат, станал и тръгнал сам, укрепен от силата Христова, пейки словата на псалма: “А елеят на грешния да не помаже главата ми”. Като видял това, наместникът казал на околните:

- О, какво е търпението и какво е мъжеството на този човек! Такива би трябвало да бъдат и царските воини, за да бъдат по-високо от всички бедствия. Не ми приляга да го съдя отново; ще го изпратя при цар Диоклетиан, защото само той ще има сили да го надвие, тъй като е много изкусен в мъчителството. Той винаги изобретява такива мъчения и наказания, че цял Рим трепери от неговия съд.

След няколко дни светият, намирайки се в тъмницата, с благодатта Христова се изцерил от раните и станал здрав. Тогава наместникът го изпратил в Рим при цар Диоклетиан, като написал подробно придружително писмо. Когато светият, воден от воини, излизал от града, се помолил на Бога така:

- О, Боже, Царю на небето и земята, и на цялата вселена, Който Едничък всичко изпълваш и не оставяш без промисъл нито едно място! В Твоите ръце предавам този град; запази града и душите на всички вярващи в Теб. Запази и Църквата Си невредима, та да не би псета и вълци да разгонят малкото Ти стадо в този град. Не позволявай да погинат или да

намалеят по брой словесните Ти овце, но още повече ги увеличи заради славата на светото Ти име. Не ме отдалечавай окончателно от този град, но като пребиваваш с мен по пътя и по време на страданията ми, отново ме върни тук, както някога си върнал Иаков в дома на баща му и си го избавил от ръцете на Исав - както някога си наредил на людете Си да изнесат костите на Иосиф от Египет и да ги положат в гроба на отците му, за да се прослави Твоето име во веки веков.

След тази молитва светият бил отправен на път.

Когато той бил доведен в Рим и бил изправен пред нечестивия цар, царят силно се учудил, като видял сиянието върху лицето на мъченика и телесната му здравина. Той не можел да повярва на писмото на Домитиан, който му съобщавал какви страдания е претърпял този християнин. Той виждал, че светият е здрав телом и весел по лице, сякаш никога не бил претърпявал никакви бедствия. Попитал:

- Ти ли си славният Климент, претърпял толкова големи мъчения?

След това заповядал да наредят от двете страни на светеца и да му предложат много и различни, взаимно противоположни неща: от едната страна - много злато и сребро, царски укази, даруващи на великомъченика високи почести, драгоценни одежди, всякакви богатства и отличия, а от другата страна - уреди за мъчения: железни клещи и нокти, железни одъри с гвоздеи, остри бръсначи, нажежени въглени, нажежени до червено котли и шлемове, заострени колове, колела, тежки вериги и безброй други уреди за мъчения. Когато това било предложено на мъченика, царят погледнал към него и като посочил с ръка златото и богатите дарове, казал:

- Боговете ни ще ти подарят това, ако ти се обърнеш към тях и започнеш да ги почиташ с поклонение и жертви.

Светият отвърнал очите си от тези дарове като от нищожни, скверни, смрадни и даже недостойни за съзерцание предмети и казал с въздишка:

- Нека тези дарове на вашите богове бъдат за ваша погибел!

Тогава царят погледнал страшно, посочил с ръка към уредите за мъчения и казал на светия:

- Това е приготвено за невярващите в нашите богове.

На това мъжественият Христов мъченик отговорил:

- Щом мислиш, че изобретените от теб мъчения са страшни, защо пренебрегваш мъченията, които Господ е приготвил за невярващите в Него? По същия начин, ако даровете ви изглеждат привлекателни, достойни за удивление и почетени за тези, които търсят земните блага, то колко пъти по-достойни са даровете, въздавани на небето, които Бог е приготвил за обичащите Го и за които е писано: “око не е виждало, ухо не е чувало и човеку на ум не е идвало това, що Бог е приготвил за ония, които Го обичат”. Златото и среброто са безплодна земя и се добиват от хората за външна украса. Огънят и желязото ги променят, ръждата ги разяжда, триенето ги унищожава; разбойници ги отнемат и крадци ги крадат. Светлите одежди са дело за червеи и храна за молците; приготвят се от вълна, отнемана от безсловесните животни. Трябва да се удивляваме повече на тези, които изработват тези одежди, отколкото на вас, които се украсявате с тях, защото те създават вещта благодарение на своеобразно изкуство, като превръщат по-лошото в по-добро; същевременно тези художници биват презирани, като прости и нищожни люде. Обратно, тези които се украсяват с техните изделия, се гордеят и превъзнасят, макар че взимат украсата си от нищожни безсловесни животни. А даровете на нашия благ Бог не са заимствани от никого, но са Негови собствени и

неизменни достояния, пребиваващи в Него по Негово изволение, а не вследствие на човешко изкуство. Те имат безмерна слава и вечно достойнство; не се боят от някаква промяна, свързана с продължителността на времето; не ги изяжда молец, не ги разваля тление и не могат да остареят дори в безкрайните векове.

На това Диоклетиан казал:

- Добре говориш, но лошо разбираш нещата. Затова се старая да те доведа до познание на боговете и заради това беседвам с теб кротко и те убеждавам да не се надяваш на смъртен човек и че Този, Когото почитате като Христос, е претърпял множество мъчения от иудеите и накрая е бил убит и умрял, а нашите богове винаги са безсмъртни и никога не са страдали.

Светият отговорил:

- Справедливо казваш, царю, че вашите богове са безсмъртни и безстрастни, защото как биха могли да умрат, след като никога не са живели? Как биха могли да пострадат, след като са безчувствени? Нима не знаеш, че боговете ви са произлезли от човешки ръце след чукане с чук и коване, след рязане и търкане? И наистина, каменните ви богове са изсечени с брадва и издялани с чук и длето, дървените са изрязани с нож и пила, а медните и железните са изковани с чук; те са приели и немалко други безчестия, удари и оскърбления, но пак са си останали безчувствени. Те наистина са безсмъртни, защото никога не са живели, а като се счупят, все едно че никога не са и съществували. А моят Господ и Бог Иисус Христос е пожелал да умре по плът с човешкото Си естество, за да спаси света и да унищожи смъртта с Божествената Си сила. Като извършил това, Той възкръснал на третия ден и ни дарувал Самия Себе Си, за да имаме живот вечен.

Слушайки тази свободна и дръзновена реч на светия,

Диоклетиан силно се разгневил и наредил да го привържат гол към колелото за мъчения, да въртят колелото и да бият светия с железни пръчки. При въртенето на колелото, когато светият бил отгоре, го биели с пръчките, а когато се оказвал отдолу, където нарочно било оставено твърде тясно пространство, бил силно разкъсван от остър кол, така че костите му се чупели, а от тялото му, зараснало след първите мъчения, се отделяли парчета плът. Мъчен в течение на много часове, Христовият мъченик се молел така:

- Господи Иисусе Христе! Помогни ми и облекчи мъките ми - отстрани лютата болка, защото, надявайки се на Тебе, се предадох на тези рани. Помогни ми както някога си помогнал на Твоя свети апостол Павел и погледни към силно израненатa ми плът! А аз желая да бъда невредим и здрав, за да славя и изповядвам Твоето свято име и за да приема още по-големи мъки заради Теб - за посрамване и безславие на нечестивите. Укрепи ме заради Твоето име, защото възложих упованието си на Теб, Подателя на живота!

Докато светият се молел така, колелото изведнъж се спряло, а тези, които го въртели, се уморили и изнемогнали. А светият, отвързан от невидима ръка, отново станал напълно здрав и невредим. Щом видели това, мнозина от събралите се там възкликнали с изумление:

- Велик е християнският Бог!

А свети Климент, тази истинска лоза на Христовото лозе, като разбрал с духа си, че от страдалческите му подвизи могат да израснат много гроздове, високо въздал хвала на Бога, като възкликнал:

- Благодаря Ти, Боже, Отче Небесни, за това, че ме удостои да страдам в този велик град за Единородния Ти Син, пострадал за нас и пролял драгоценната Си кръв за нашето

изкупление, Когото тук свети Петър е проповядвал, Павел е възвестил, съименникът ми Климент е прославил, а Онисим Го е изповядал. Те и пострадали за Него, и умрели, а сега се прославят на небето и се почитат от мнозина на земята, и скоро ще бъдат прославяни повече от земните царе от още по-голям брой човеци на земята. Самите верни царе ще им се покланят.

Казвайки това, светият възвестил настъпващото време, когато поклонението на идолите ще изчезне като тъмнина, а вярата Христова ще възсияе като слънце и ще просвети цялата вселена. Тези думи на светеца жегнали като пламък сърцето на Диоклетиан и възбудили още по-голяма ярост в него. Без да обръща никакво внимание на извършеното от Божията сила чудо и заслепен от злоба, той се разпалил от още по-голяма жестокост и жажда за мъчителство. Наредил да бият светия по устата с дебели железни пръти и да счупят зъбите му. А светият и по време на това изтезание не престанал да говори, раздразвайки мъчителя, макар че слугите му забранявали и му заповядвали да мълчи. Но подобно на мед, по която колкото по-силно удрят, толкова по-ясен звук издава тя, Христовият мъченик, колкото повече му забранявали да говори, удряйки устата му и чупейки зъбите му с желязото, толкова по-високо викал, казвайки това, което служело за слава Божия и за посрамване на гордия мъчител. Когато накрая самият Диоклетиан се изморил и изнемогнал от ярост, наредил да оковат мъченика в железни вериги и да го хвърлят в народната тъмница.

Същата вечер, докато светият седял в тъмницата, при него дошло множество народ, мъже и благоразумни жени с деца, които били на площада по време на мъченията и видели мъжеството на светия. Те единодушно паднали в светите му нозе и помолили за свето Кръщение. Светият благодарил на Бога за това, че при толкова тежко гонение числото на

изповедниците Му се увеличава. Той незабавно ги научил на основните истини на светата вяра и кръстил всички - от най-малкия до най-големия, тъй като в тази тъмница имало достатъчно вода. При това той радостно пеел: “Блажен е оня, комуто беззаконията са простени и чиито грехове са покрити”. Когато настъпила полунощ, голяма светлина от небето осветила тази тъмница и всички, които гледали нагоре, видели прекрасен юноша, сияещ с мълниеносна одежда и слизащ с разперени криле към светия мъченик. Щом се приближил до него, юношата му дал в ръцете чист хляб и чаша вино и веднага станал невидим. Като разбрал, че това са Тялото и Кръвта Христови, свети Климент извършил обичайните молитви и причастил всички новокръстени с Божествените Тайни. Когато причастил и последните, вече се зазорявало. Вярващите идвали при него и през всички следващи дни, водейки със себе си мнозина жадуващи за свето Кръщение. Така стадото Христово се увеличило, а тъмницата станала като църква, в която се възнасяли хваления към Бога. Щом видели това, стражите известили царя. И ето, когато през следващата нощ при светеца се събрали множество вярващи, по заповед на царя дошли войници, хванали всички и ги извели извън града като овце на заколение. Преди да отсекат главите им, питали всеки поотделно:

- Отричаш ли се от Христа, за да останеш жив?

И не се намерил нито един, който да се уплаши от смъртта; напротив, всички предпочели да умрат за своя Господ. Тогава били посечени за Христа голямо множество мъже, жени и деца. Само един юноша избегнал ръцете на палачите, но не поради страх от смъртта, а поради желанието си да претърпи по-големи мъчения за истинския Бог. Името на този юноша, за когото ще стане дума по-долу, било Агатангел.

След това Диоклетиан отново извикал светия на съд и го

подложил на продължителни и люти мъчения: отначало го съблякъл гол, проснал го на земята и го бил дълго и силно с волски бичове, а след това го окачил и го стъргал с железни нокти, докато цялото му тяло не било остъргано. А светият казал на мъчителя:

- Тялото, което стържете, не е това, което е излязло от утробата на майка ми; то отдавна вече напълно е снето от костите от наместника Домитиан. А в това ново тяло ме облече Христос, моят Създател. И тъй като вие се опитвате да го остържете от костите ми, аз вярвам в моя Христос, че по Своето всемогъщество, Той отново ще ме облече в също такава плът; защото, в крайна сметка, нима грънчарят може да изпитва недостиг на глина. Напротив, при него винаги може да се намери изобилие от този материал.

След това мъчителят наредил да опалват със свещи хълбоците му, но светият с радост търпял всичко това за Сладчайшия Иисус. Удивлявайки се на търпението и мъжеството на мъченика, Диоклетиан казал на околните:

- Измъчвал съм мнозина окаяници от християните, но още не съм виждал нито един така непобедим като този. Сега ще го изпратя в Никомидия при Максимиан като нещо ново, никога невиждано и нечувано. Нека и той се начуди на непобедимостта на това тяло в мъките! Мисля, че и той никога не е срещал такъв твърд по характер и крепък по тяло мъченик.

Той наредил да завържат светеца, да го качат на кораб и да го отведат в Никомидия при другия цар Максимиан, при което му написал за всичко, което свети Климент бил претърпял от него в Рим и преди това от Домитиан в Анкира. Когато светият трябвало да се качи на кораба, споменатият по-горе Агатангел, който избягал през нощта от воините, избили с мечове стадото Христово извън града, незабелязано се качил на кораба и

очаквал свети Климент. Когато светият бил качен, юношата паднал в нозете му, казал му, че е кръстен от него, разказал му всичко за гибелта на вярващите и за бягството си, като изяснил, че е дошъл при светеца, за да претърпи заедно с него всякакви мъчения за Христа и накрая да умре заедно с него. Свети Климент се възрадвал за блажения Агатангел, като видял ревността и любовта му към Христа Бога, а самото му пристигане счел за идване на Ангел Божий. Той въздал благодарение на Владиката на всички и Го помолил за подкрепа и помощ, за да подаде Той на младия юноша мъжество и сила да претърпи докрай и да се сподоби с мъченически венец.

По време на плаването светиите пребивавали в молитва ден и нощ и изобщо не приемали храна. Свети Климент нямал никаква грижа за това и рекъл:

- Аз имам хляб в сърцето си - Самият Иисус Христос, и затова не огладнявам; имам и жива вода - благодатта Христова, и затова не ще ожаднея во веки.

Когато видели, че Климент и Агатангел не ядат и не пият нищо в продължение на много дни, воините се съжалили над тях и им предложили хляб и вода. Те похвалили воините за това добро дело, но не приели от тях храната и водата, като казали, че ги храни Самият Бог, Който е Промислител за всички: Ангел Господен им носел нощем храна от небето и ги укрепвал. След продължително плаване те спрели на остров Родос. Мнозина слезли от кораба и отишли в града, за да купят храна; тогава светиите помолили останалите на кораба войници да ги пуснат в християнската църква, за да се причастят с Божествените Тайни, животворящите Тяло и Кръв Христови, понеже било неделя. Като чул за свети Климент, епископът на този остров, боголюбивият Фотин, дошъл с клира си и с други християни и помолил началника на воините да

освободи Климент и ученика му Агатангел от оковите и да ги пусне за малко при него. Той обещал да ги доведе навреме отново на кораба. Светиите били пуснати по молбата на епископа. Въвели ги в неголяма църква, тъй като и християните на този остров тогава били малко. Когато епископът наредил да се чете от Божественото Евангелие, един клирик разтворил книгата и започнал да чете открилите му се слова: “не бойте се от ония, които убиват тялото, а душата не могат да убият”. Като чули това, светиите с въздишка издигнали очите си нагоре, а стоящите в църквата християни ги гледали и плачели, така че цялата църква се изпълнила със стенания и вопли. Тогава епископът помолил свети Климент да отслужи Божествена литургия. Когато светият свещенодействал, някои от клириците и даже от обикновените люде, които били достойни, видели на дискоса голям, силно нажежен и горящ въглен. От него излизал неизказан блясък, който осветявал светеца и предстоящите, а над олтара се виждали свети Ангели, летящи във въздуха. Виделите това чудо паднали ничком на земята и не смеели да погледнат светеца. След края на службата епископ Фотин отвел светиите и другите християни у дома си и им предложил гощавка. Довели и донесли много болни при свети Климент, не само от вярващите, но и от езичниците. Христовият мъченик изцерил всичките с молитва и кръстно знамение. Затова множество езичници започнали явно да изповядват, че Христос е Истинският Бог и го молели да ги кръсти. Като видели, че множество народ се стича към свети Климент, воините се изплашили да не би народът да им отнеме затворника и да ги нападне. Затова те хванали светеца, завели го на кораба и отново го оковали във вериги. Вярващите го изпратили със сълзи и ридания и не желаели да се разделят с него. Накрая те се простили със свети Климент, целунали веригите му и се върнали обратно, тъй като воините бързали по-скоро да отплават. С помощта на попътен вятър те

преплували Егейско море и достигнали Никомидия.

Като получил писмото на Диоклетиан и като видял мъченика, живеещият в Никомидия нечестив цар Максимиан се удивил на голямото му търпение и на непобедимото му от никакви мъчения мъжество. Но самият той се боял да го изтезава, за да не бъде посрамен, и затова го предал на воеводата Агрипин; а сам си дал вид, че е много зает с други държавни дела. Агрипин повикал светиите при себе си на съд и се обърнал към Климент:

- Ти ли си Климент?

- Аз съм раб Христов - отвърнал мъченикът.

Воеводата наредил да го бият с юмруци по устата, като казал:

- Защо не наричаш себе си царски раб, а Христов?

А светият, подложен на побоища, отвърнал:

- И вашите царе би трябвало да бъдат раби Христови; тогава царуването им би било мирно и моят Христос би покорил всички народи под властта им.

Тогава воеводата погледнал към свети Агатангел и попитал:

- А ти кой си? За теб не пише нищо в писмото на Диоклетиан.

Агатангел погледнал към небето и рекъл:

- Аз съм християнин, а с името християнин се сподобих чрез този Божий слуга Климент.

На това воеводата казал:

- Значи той е виновникът за твоята заблуда и за очакващата те люта смърт.

След това наредил да окачат свети Климент гол и да режат тялото му с бръсначи, а свети Агатангел, също гол, наредил да бият силно с бичове. По време на мъченията свети Климент се молел на Бога да укрепи Агатангел в страданията. След тези мъчения воеводата наредил двамата страдалци да бъдат хвърлени в тъмницата. В тъмницата се намирали множество други затворници, осъдени за различни престъпления. Като видели усърдните молитви на светиите към Бога и като забелязали, че Божии Ангели посетили и утешили Христовите раби, другите затворници се умилили сърдечно, паднали в нозете им и ги помолили да ги заведат при техния Бог. По Божий промисъл се случило така, че там имало достатъчно вода за кръщение. Като ги наставил в християнската вяра, свети Климент кръстил всички, след това отворил тъмницата и ги пуснал, като казал:

- Излизайте, чеда, и се спасявайте от ръцете на нечестивите. Господ Иисус Христос да ви пази!

На сутринта воеводата Агрипин, щом узнал за освобождаването на затворниците, силно се разгневил срещу светеца и като издигнал висок дървен подиум, ги дал да бъдат изядени от зверовете. Но зверовете не причинили вреда на светиите; напротив, умилквали се в тях, като домашни кучета в господарите си. Тогава мъчителят наредил да пробият с нажежени железни ръжени всеки пръст на ръцете им до самия лакът. Като видял това, народът не могъл да понесе такава мъчителна гледка и отправяйки заплахи към воеводата, поискал от него да пусне невинните. Но воеводата се разгневил още повече и наредил с други островърхи нагорещени инструменти да пробият ръцете им до раменете. Тогава негодуващият народ започнал да хвърля камъни по воеводата и високо да вика:

- Велик е християнският Бог!

Уплашен от вълнението и от народния ропот, воеводата избягал и се скрил в дома си, а светите мъченици напълно безпрепятствено се изкачили на планината, наречена Пирамис, където езичниците имали обичай да принасят жертви на боговете си. Там те влезли в езическото капище и с молитва разрушили идолите и изгонили оттам бесовете. След няколко дни воеводата узнал за местопребиваването на светиите и отишъл с жреците и с войската си. Там жестоко били светите мъченици с дебели тояги и изпочупили костите им, а след това наредил да зашият поотделно всеки един от тях в чувал с камъни и да ги хвърлят от планината в морето. Като се премятали с чувалите по стръмния планински склон, светиите паднали в морето и потънали в дълбоката бездна. Всички вече ги считали за загинали. Неколцина от вярващите, като узнали, че светиите са хвърлени в морето, обикаляли по брега с надеждата, че морето, което обикновено изхвърля мъртъвците, ще изхвърли и телата на светите мъченици. Скоро те забелязали два чувала, плаващи в морето, качили се на една лодка и отплували към тях. Щом развързали чувалите, намерили светиите съвсем невредими и прославили Бога. През тази нощ светиите почивали на брега. Ангели Божии ги посетили и ги подкрепили с храна. Щом настъпило утрото, светите Климент и Агатангел отишли в града и като застанали сред площада, почнали да говорят на хората за Божието величие, а след това простреле ръце към небето и започнали да се молят:

- Благодарим Ти, Господи Иисусе Христе, за това, че не остави нас, надяващите се на Тебе, но ни избави от лютите мъки и не зарадва враговете ни заради нас, но прослави в нас Твоето свято име.

Там се намирали двама слепци; а освен това, един човек с изсъхнала ръка и един парализиран. Светиите веднага ги изцерили, като възложили ръцете си върху тях. Щом видял

това, народът започнал да води при тях болните си и обладаните от нечисти духове. Всички те били изцерени, след като мъчениците се помолвали и възлагали ръцете си върху тях. Името на Господа Иисуса Христа се прославяло от народа на висок глас. Като чул за това, воеводата Агрипин изпаднал в страх и намирайки се в недоумение, отишъл да извести царя за всичко случило се. Царят също се удивил силно от това, че считаните за загинали в морето светии се оказали живи. А като узнал, че свети Климент е родом от Анкира, наредил да го изпратят заедно с ученика му в Анкира, като казал:

- Нека градът, който го е създал и възпитал, да го вземе при себе си и да го накаже както иска.

След това написал писмо за свети Климент до Анкирския княз Курикий; а войниците повели завързаните светии към Анкира.

Влизайки в родния си град, свети Климент казал с радост:

- Слава на Тебе, Боже, за това, че чу моето смирение! Слава на Тебе, Христе, че ме сподоби да видя родния си град!

Двамата светии били представени пред княз Курикий. А той ги разпитал и започнал да ги мъчи. Най-напред наредил да обгорят хълбоците на свети Климент с железни, силно нагорещени плоскости, а след това го завързал за един стълб и го бил безмилостно, така че парчета плът падали от тялото му. А за свети Агатангел наредил да го окачат и да го стържат с железни нокти. При това ги попитал подигравателно:

- Не усещате ли болки в телата си?

Свети Климент му отговорил с апостолските слова:

- “Макар външният ни човек и да тлее, но вътрешният от ден на ден се подновява”.

Тогава мъчителят наредил да нажежат до червено един железен шлем и да го поставят върху главата на свети Климент. Щом това било сторено, от ноздрите, ушите и устата на светеца започнал да излиза гъст дим. А той, изпитвайки неизказани болки, викал към своя Господ:

- Неизчерпаеми Източниче, жива вода, дъжд спасителен! Изцери ме с росата на Твоята благодат. Ти ни изведе от водата; избави рабите Си и от огъня!

Щом светият се помолил така, железният шлем на главата му незабавно изстинал. Като видял това, княз Курикий изпаднал в ужас и недоумявайки какво още да прави с тях, ги изпратил в тъмницата и написал подробно писмо до цар Максимиан, в което му съобщил за случилото се. През нощта в тъмницата дошла блажената София, втората майка на Климент. Тя го целунала с голяма радост и със сълзи, веселейки се за осиновения си син, който се оказал достоен страдалец Христов и славен победител на мъките. Целунала раните и веригите на светите; след това измила и изтрила кръвта им и превързала раните им с чисти превръзки. При това подробно разпитала свети Климент: как е пострадал, къде и от кого? Донесла им храна и ги подкрепила. Идвала и през всички следващи дни и служела на затворниците Христови.

След известно време княз Курикий получил нареждане от царя да изпрати мъчениците в друг град, наречен Амисия, при друг, още по-жесток мъчител, царския наместник Домиций. Блажената София дълго придружавала светите мъченици заедно с децата, които били събрани от свети Климент по време на глада в дома ѝ и възпитани от нея, след което станали като нейни собствени деца. Някои от тях не искали да се разделят със светите страдалци и тръгнали след тях, привързани със сърдечна любов. По пътя, по заповед на царя, те били заклани от воините, за което незабавно било съобщено

на царя. В Амисия, в петък, във втория час на деня, светите страдалци били хвърлени от Домиций в кипяща негасена вар, а в събота, в третия час, се оказали живи и здрави. Като видели това, двама воини повярвали в Христа и публично се обявили за християни, за което в същата събота, в седмия ден на септември, били разпънати от нечестивите. Имената им били Фенгон и Евкарпий. А на свети Климент и Агатангел мъчителят наредил да одерат кожите от раменете и да ги бият дълго време с тояги. След това наредил да ги поставят върху нажежени железни одъри и силно да ги обгарят, като ги поливат със сяра и катран. А светите, почивайки без каквато и да е вреда, сякаш на мека царска постеля, заспали сладък сън и видели в сънно видение Христа Господа с множество Негови свети ангели. Господ слязъл при тях свише и рекъл:

- Не бойте се. Аз съм с вас.

Щом се събудили, те с радост си разказали един на друг за това видение. Измъчвали дълго време светиите върху нагорещени железни одъри. А когато Домитиан видял, че огънят ни най-малко не им вреди, недоумявал какво да прави с тях; наредил да ги свалят оттам и да ги отведат в тъмницата. Дълго стояли светиите в тази тъмница, а след това отново били изпратени при цар Домитиан, който по това време живеел в Тарс. Докато вървели натам, страдали от жажда, а особено изнемогнали водещите ги войници, понеже тази страна бил пустинна и безводна. По молитвите на светиите от сухата земя бликнал извор с жива вода. Всички пили и се освежили; а воините взели със себе си колкото им било нужно вода за из път. По време на това пътуване свети Климент усърдно се молел на Христа Бога, Бог да го сподоби през всичките дни до края на живота му да търпи мъчения за Неговото свято име. Тогава той получил откровение от Бога, че от началото на изминалите вече години на мъчения до пълното завършване на мъченическия подвиг той трябва да живее двадесет и осем

години сред непрекъснати страдания. Светият много се зарадвал на това, защото бил всецяло погълнат от неизказана любов към Христа, своя Бог. Той желаел да пребивава в люти мъчения за Христа дълго време и да умира многократно през всички дни на живота си.

Когато светиите били представени пред цар Максимиан, той много се учудил как са останали досега живи и непобедими след толкова мъчения. След като ги разпитал отново и ги намерил непреклонни, той наредил да разпалят огнена пещ, както някога Навуходоносор във Вавилон, и хвърлил в нея Христовите воини. Светиите престояли в тази пещ един ден и една нощ и се оказали живи и невредими. Като видели това чудо, мнозина от народа повярвали в Христа. След това светиите били хвърлени в тъмница и прекарали там четири години. Нечестивият цар се надявал, че като се уморят от продължителния затвор и като понесат в тъмницата много бедствия, светиите скоро ще се обърнат към езическата вяра.

След като изтекли четири години тъмничен затвор, царят, считайки ги за недостойни за своя царски съд, но заедно с това, срамувайки се от проявеното от тях на дело непобедимо величие на духа, ги поверил на един твърде жесток управник, на име Сакердон, който бил погубил безброй много християни с жестоки мъчения и страшна смърт. Той трябвало да принуди светите затворници да се поклонят на езическите богове. След като не успял да убеди светите мъченици Климент и Агатангел нито с ласкателства, нито със заплахи, той наредил да ги завържат голи за два стълба, да ги бият жестоко и да стържат телата им; стъргали ги така силно, че раменете и гърбовете на светиите били напълно остъргани до костите. Вече се виждали оголени кости и стави, а цялата плът била свалена. Мъчителят предположил, че те всеки момент ще умрат и наредил да ги отвържат и да ги отведат в тъмницата. Но като видял, че светиите стоят на нозете си, чувстват се бодри и вървят сами

към тъмницата, той силно се засрамил и от ярост и от срам отпаднал телом. Бил едва жив, така че слугите му го отнесли на ръце от съдилището до дома му. Докато светиите вървели към тъмницата, от телата им падали парчета плът, примесени с кръв. Вярващите ги събирали по пътя заедно с пясъка и ги съхранявали при себе си като превелико и драгоценно съкровище. Когато царят узнал за телесната слабост на Сакердон, се разсмял и казал:

- Ето, славният Сакердон, надвил мнозина християни, сам е победен от двама!

В това време пред царя стоял един княз, на име Максим. Той помолил царя да предаде светите мъченици в ръцете му, като се похвалил, че или ще ги принуди да принесат жертва, или ще ги умори с мъчения. Когато царят разрешил това, той взел светиите при себе си, но не започнал да ги измъчва веднага, а първо другарски разговарял с тях в продължение на много дни, като ги увещавал да се поклонят на боговете, а след това веднъж ги повикал при себе си и казал:

- Радвайте се, мъже - безсмъртните богове ви обичат като свои истински синове и се грижат за вас. Те много пъти са ми говорили за вас насън и ясно отговориха на въпросите ми, че ще се обърнете към тях. Именно затова те удържаха мъчителите ви да не ви погубват, защото боговете чакат вашето обръщане, което вече е близко. Още онази нощ ми се яви великият сред боговете Вак и ми каза: доведи тези двама мъже при мен. А сега, мъже, храмът на Вакх е отворен, олтарът е украсен, жертвите са приготвени; елате и му принесете жертви.

Светиите му отговорили:

- Ти лъжеш безсрамно, съдия! Защото боговете ти, както е известно, са неми; по същия начин те и насън не могат да

кажат нищо. При това, кой Вакх ти е говорил? Нали тук при вас има два идола на Вакх: единият - каменен, а другият - меден. Ако ти е говорил каменният, то ние му предсказваме, че скоро ще дойде време, когато той ще бъде разбит на части или заедно с други камъни ще бъде положен в стена, съграждана от камък, или пък ще бъде хвърлен в огън и ще се превърне в пясък. А ако ти е говорил медният Вакх, той скоро ще бъде претопен в кани и други нищожни съдове.

Като не бил в състояние да слуша тези думи, Максим започнал жестоко да ги мъчи. Мъчението било следното: наредил да забият в земята различни остри предмети: ръжени, ножове, гвоздеи, тризъбци и други твърде остри предмети - при това с остриетата нагоре и на близко разстояние един от друг. Височината на тези остриета се равнявала на едно стъпало. Наредил да положат свети Климент върху остриетата гол, по гръб и с лицето нагоре и да го бият с дебели тояги, а за свети Агатангел наредил да изливат разтопен калай върху главата му. Когато свети Климент бил бит с тояги по гърдите и по цялото тяло от главата до нозете, цялото му тяло отдолу било пробито и нарязано от тези остри предмети; някои от железните остриета стигнали до сърцето, други до гърдите, други до вътрешностите в коремната кухина, а други пък преминали през цялото тяло и ясно се виждали отгоре. Когато след дългия бой мъчителят наредил да вдигнат мъченика от това място, няколко човека едва след големи усилия успели да го освободят оттам. Максим недоумявал и се изумил от това велико търпение, още повече, че никакви мъчения не могли нито да обърнат мъчениците към боговете, нито да ги умъртвят. Сам Всевишният Бог запазвал душите им неразделени с тялото, заради голямата прослава на Своето свето име и за посрамване на нечестивите. Светиите отново били хвърлени в тъмницата.

Щом узнал за това, цар Максимиан осъдил светиите на

доживотен тъмничен затвор, в който те трябвало да умрат от естествена смърт. Тогава още един велможа, на име Афродисий, родом от Персия, изкусен изобретател на всякакви най-люти мъчения за християните, помолил царя да му позволи да вземе тези мъченици, надявайки се да ги погуби. Като получил съгласието му, велможата ги завел в дома си и им предложил богата трапеза, желаейки да ги нагости. Убеждавал ги да ядат и пият и да се повеселят с него. Но те му отговорили:

- Ние се храним с небесна храна и питие. Който яде и пие от тях, никога не ще огладнее и не ще ожаднее, и вечно ще пребъдва във веселие.

Афродисий счел отказа им за безчестие за себе си и казал:

- Утре ще ви устроя друга вечеря, която търсите - най-люта смърт.

Когато настъпило утрото, Афродисий наредил да донесат два воденични камъка и като ги окачил на шиите на светиите, ги влачил из целия град, за поругание. Докато влачели светиите из града, мнозина безумци от народа взимали камъни и удряли с тях влачените, а други, като се удивили от така продължителните им и тежки страдания, ги счели за безсмъртни и се обърнали към Христа. След това светиите, съгласно царското решение, били затворени в тъмницата с доживотна присъда, с това съображение, че като изнемогнат от продължителния затвор, ще загинат. Светиите прекарали много години в тъмнични вериги, докато не наближил краят на двадесет и осем годишния срок на страданието им, за който свети Климент получил откровение от Бога още в Тарс, когато го водели при царя. Мнозина от светите Христови изповедници, започнали страдалческите си подвизи, вече били завършили попрището си, а тези двама страдалци продължавали мъченическото си поприще и извършвали

своите подвизи.

След цар Максимиан на царския престол се възкачил Максимин. По това време много християнска кръв се проливала безпощадно. На тъмничните стражи им дотегнало да пазят Климент и Агатангел, които твърде дълго се задържали в тъмницата, отишли при цар Максимин и му казали:

- Какво ще наредиш относно тези двама затворници, които в течение на много години бяха мъчени от много царе и управници, с всички най-съвършени уреди за най-жестоки мъчения и при все това не умряха? Те и досега са живи и се намират в окови. И макар че не се ползват от никакви грижи, необходими за живота, са здрави и със светли лица. Ние мислим, че те са безсмъртни.

В отговор на това цар Максимин отначало похулил своите богове с много позорни думи за това, че са безсилни да отнемат временния живот на тези затворници. След това разпитал за тях: кои са и откъде са? Щом узнал, че са от Галатия, от град Анкира, наредил незабавно да ги изпратят там, при княз Лукий, който по това време началствал в Анкира. Като узнали това, светиите силно се зарадвали, тъй като свети Климент силно желаел да завърши попрището на подвижническия си живот в родния си град. Той се бил молил за това на Владиката Христос и ето, сега го получил. Когато светиите били доведени в град Анкира и представени за разпит пред княз Лукий, той не започнал веднага да ги разпитва, но предварително ги поставил в строг тъмничен затвор; при това наредил да поставят краката им в пранги, да сложат железни окови на шията, ръцете и по цялото им тяло и да закачат по тях тежки камъни, така че да нямат възможност нито да помръднат с тяло, нито да протегнат нозе. На следващия ден наредил да доведат на съд само свети мъченик

Агатангел. В началото той дълго го примамвал с ласкави думи, стараейки се да го привлече към зловерието си; но като видял непреклонността на убежденията му, започнал да го мъчи. Пробол ушите му с железни пръстени, нагорещени на огън; обгорил ребрата му с горящи свещи и накрая отсякъл с меч светата му глава. А честното тяло на мъченика било взето от блажената София, нерожденатa майка на Климент; тя го обвила с чисти повивки, намазала го с аромати и го поставила в една пещера, в която имало неголяма християнска църква. Поради тежкото гонение от страна на нечестивите, вярващите не могли да имат открито своя църква и затова си били направили неголяма църква в тази пещера и там извършвали служби на Бога. По този начин свети мъченик Агатангел пострадал от различни мъчители: от двама царе: Диоклетиан и Максимиан, и от управниците: Агрипин, Курикий, Домиций, Сакердон, Матсим, Афродисий и Лукий. Завършил подвига на страданието си на пети ноември.

Щом узнал за кончината на своя ученик и състрадалец, свети Климент се изпълнил с неизказана радост, тъй като го изпратил при Бога по-рано, като застъпник. Лежейки с лице към земята и обременен от тежестта на веригите, тъй въздал дълбока благодарност на Бога за свети Агатангел - за това, че Бог го сподобил да завърши жизненото поприще, да запази вярата, мъжествено да претърпи всички мъчения и да бъде причислен към лика на светите мъченици, тържествуващи на небесата. Молел се и за себе си Бог да го сподоби да претърпи докрай, да смаже многокозненатa глава на врага и да премине с тържество в така желаните небесни обители.

След посичането на свети Агатангел мъчителят Лукий се разпоредил ежедневно да мъчат свети Климент в тъмницата. Мъчението се състояло в следното: биели мъченика по лицето и по главата с тояги, осеяни с остри чепове, като ежедневно налагали по сто и петдесет удара върху тялото на светеца.

Така мъчили светия от пети ноември до пети януари. И денем светият бил покриван с множество големи рани, така че цялата тъмница се обагряла с кръвта му, а нощем Божията благодат, изпращана му чрез свети Ангели, изцерявала раните му. Езичниците били в голямо недоумение: като идвали ежедневно и го намирали здрав, те се изумявали и го биели още по-жестоко; покривали с рани главата и лицето му с отсечени мощни удари, на брой до сто и петдесет. Когато наближил празникът Богоявление Господне, в град Анкира пристигнал друг воевода, изпратен от царя, на име Александър, на мястото на Лукий, отзован обратно при царя. С настъпването на нощта, когато трябвало да се извърши всенощното бдение на празника Богоявление, блажената София събрала при себе си християните, а също и слугите си и възпитаните от нея юноши и девойки и тръгнала с тях към тъмницата при свети Климент. Бог, Който подпомага намеренията на вярващите в Него, приспал стражите с дълбок сън. Само един не спял, но бил таен християнин; той отворил тъмницата за дошлите. Вярващите влезли вътре с премъдрата София, освободили светия от оковите и го завели в намиращата се в пещерата църква. Тук те празнували с радост и благодарели на Бога. С настъпването на деня свети Климент отслужил Божествена Литургия и всички се причастили с Божествените Тайни от светите ръце на своя пастир. Божият архиерей предложил на събралите се обширно поучение, в което предсказал кончината си. Предрекъл, че скоро ще бъде убит и ги утешил с думите:

- Не бойте се, братя, никой от вас няма да загине и няма да пострада. Нито един от вас не ще бъде похитен от вълците; само аз с още двама клирици ще положа душата си за Великия Архиерей Христос, положил за нас Своята душа.

Той предсказал и това, че гонението скоро ще бъде прекратено, идолопоклонството ще изчезне и светата вяра ще

процъфти, защото Небесният Цар ще въздигне на земята такъв цар, който сам ще се просвети със свето Кръщение и след това ще просвети всички области на Римската държава, и ще построи нов Рим, след което благочестието ще възсияе навсякъде. Като предсказал това на словесното си стадо, свещеномъченик Климент развеселил душите на слушателите си. След това той отишъл в дома на нерожденатa си майка София, която поканила при себе си и всички хора, които били в църквата, и им предложила обилна трапеза. Свети Климент престоял в дома ѝ до двадесет и трети януари. През цялото това време воеводата Александър се занимавал с различни въпроси, свързани с народа и управлението. Накрая му било донесено, че през нощта християнският епископ Климент е избягал от тъмницата. Тогава започнали да го издирват. Когато настъпил неделният ден, Божият архиерей свети Климент отишъл в пещерната църква да отслужи Божествена литургия. Нечестивите узнали за това и известили воеводата. Веднага сам се отправил натам с войници и като влязъл в църквата, заварил свети Климент да предстои пред Божия престол и да принася безкръвна жертва. Воеводата наредил на един от воините да удари с меча си архиерея отзад по шията. Щом воинът го ударил, главата на свети свещеномъченик Климент паднала на Божествения престол и върху приготвените Дарове. По този начин кръвта му обагрила безкръвната Жертва и целия свети олтар. Всички вярващи се намирали в голям страх и ужас: те очаквали и своята смърт; но съжалявали не за себе си, а за своя пастир, и затова започнали силно да ридаят. Воеводата веднага излязъл вън, без да причини на събралите се никаква вреда, и само двама духовници били посечени в олтара заедно със свети Климент. Имената им били Христофор и Харитон; и двамата били дякони. Блажената София със сълзи и радост приготвила за погребение честното тяло на своя любим син, който в действителност бил неин духовен отец и пастир. Тя плачела,

че се е лишила от него на земята, и се радвала на това, че след като ревностно изминал попрището на страданията, той отишъл при Христа Господа. С усърдието на София и на всички християни светият бил погребан с почит заедно с двамата дякони в пещерната църква, близо до гроба на свети мъченик Агатангел, на двадесет и трети януари.

Така свети свещеномъченик Климент завършил продължителния подвиг на страданието си, след като в течение на двадесет и осем години изтърпял безбройни и неизказани мъки за Христа. Гръцкият историк Никифор казва за него така: “Всички мъченици, които от самото създаване на света са страдали за Бога от някакъв вид мъчения, а именно: от огън, желязо, от камъни, от повесване на дърво, а също и тези, които са били предавани на зверове в цирка, или са били измъчвани до смърт от продължително затваряне в окови, или са загинали от различни видове смърт във водата, на земята и във въздуха, или са били погубени от силен мраз, или зной, или пък са били лишени от живот чрез някакъв друг вид мъчение или смъртно наказание - всички тези мъченици били значително надминати от свети Климент и Агатангел с техните страдания. Свети Климент пострадал в различни градове от единадесет мъчители: в Анкира от галатайския наместник Домитиан, в Рим от цар Диоклетиан, в Никомидия от воеводата Агрипин, отново в Анкира от княз Курикий, в Амисия от царския наместник Домиций, в Тарс от цар Максимиан, пак там от управника Сакердон, а след това от княз Максим и велможата Афродисий, отново в Анкира от княз Лукий и накрая от воеводата Александър. Всички тогавашни мъчители си го препращали един на друг като някакво невиждано чудо, защото в продължение на толкова много години и при толкова най-разнообразни жестоки мъчения той не могъл да бъде победен или разколебан - заедно с ученика си Агатангел.” Заради славата на Своето свято име го укрепвал

Бог, нашият Господ Иисус Христос, Комуто, заедно с Отца и Светия Дух, от всяка твар подобава слава, чест и поклонение во веки. Амин.

Тропарь священномученика Климента, епископа Анкирского

глас 4

Лоза преподобства и стебль страдальчества,/ цвет священнейший и плод Богоданный,/ верным, всесвященне, присноцветущ, даровался еси,/ но яко мучеников сострадалец/ и священноначальников сопрестольник,/ моли Христа Бога/ спастися душам нашим.

Кондак священномученика Климента, епископа Анкирского

глас 4

Лозы был еси честная розга Христова,/ многострадальне Клименте всехвальне, явлься,/ со страждущими же взывал еси:/ Ты мучеников, Христе, светлое радование.

Ин кондак священномученика Климента, епископа Анкирского

глас 4

Сад благоцветущ израсте во отечествии своем,/ красен плод прозябе по вселенней во время страданий твоих,/ темже память твою чтим, преподобне Клименте. / Сего ради источаеши миро, веселящее души наша.

Житие на свети Павлин Милостиви, епископ Нолански († 431 г.)

Божият угодник Павлин бил родом от Аквитания. По време на светския си живот той бил един от старшите сенатори при Римския император. Бил с благочестив живот и се боял от Бога. Съпругата му Тарасия била подобна на мъжа си по вяра и добродетели и също била благочестива. Понеже нямали собствени деца, те прибирали бедни сирачета и се грижели за тях като за свои собствени деца, хранейки ги и поучавайки ги на страх Божий. От ден на ден те преуспявали във всяка добродетел и изобилно раздавали милостиня на бедните. Накрая, за да угодят на Бога, сами пожелали да станат бедни. Продали голямото си имение и като раздали всичко на нуждаещите се, заживели в доброволна нищета, подобно на сиромасите, и възложили цялото си упование на Божия промисъл. Веднъж, след като вече силно обеднели, при тях дошъл един нищ да проси милостиня; но те нямали нищо друго освен един хляб. Блаженият Павлин се посъветвал с жена си - дали да даде на бедняка и този последен хляб.

- На нас Бог ще ни помогне - рекъл той, - а ние няма да се поскъпим да дадем на просещия заради Бога.

Тарасия обаче не дала хляба, а го запазила за тях, тъй като през този ден самите те нямали нищо за обяд. В това време при блажения Павлин влязъл пратеник от един негов богат приятел с известието, че този приятел му изпратил по море много храна, и последният кораб, именно с храната, потънал и се разбил в морските вълни. Като чул това, Павлин казал на съпругата си:

- Виждаш ли, ако беше дала на бедняка последния хляб,

последният кораб с храната не би потънал в морето. Само поради скъперничеството на мнозина Бог погубва имуществото им.

След това, като оставили заедно с имуществото и светската слава, и всички интереси в този свят, те напуснали Рим и отишли в страната Кампания, тъй като там си били оставили за препитание едно незначително имение. Поселили се в град Нола, близо до гроба на свети мъченик Феликс, и работели на Господа, скривайки се от света. Но добродетелта на Павлин не могла да остане скрита за дълго. Заради нея той бил взет по принуда на престола на Ноланската църква и против волята си приел епископски сан. Управлявал паството си свято и бдително, като верен и мъдър домоуправител, “когото господарят му е поставил над слугите си”. Хранел овцете си не само с духовна храна, като ги учел и наставлявал, а грешниците довеждал до покаяние и обръщал всекиго в пътя на истината, но се грижел и за телесната храна и за всички нужди на овцете си - хранел и обличал бедните и сиромасите, сирачетата и вдовиците, а пленените откупувал и им дарявал свободата.

В тези години, по Божие допущение, вандалите нахлули в Италия и я завладели цялата. Дошли и в областта Кампания, в която се намирал град Нола. Опустошавайки села и градове, те проникнали и в епархията на Павлин, където вършели същото: взели в плен множество народ и го отвели през морето, в своята африканска страна. Тогава блаженият епископ Павлин започнал да дава всичко каквото имал в епископията за откуп на пленените и за прехрана на осиромашелите от нашествието на варварите, така че при него не останало абсолютно нищо. А когато жестоките и безчовечни вандалски воини мъчели християните и искали от тях да им покажат заровени в земята съкровища, свети Павлин сърдечно съчувствал на вярващите и викал към Бога:

- Господи, направи така, че мен да мъчат за злато и сребро. Защото Ти знаеш къде съм скрил богатството си - в ръцете на бедните и убоги Твои раби.

Веднъж при него дошла една бедна вдовица, която казала с плач:

- Синът ми е взет в плен от вандалите и аз узнах, че той се намира при зетя на вандалския цар Рига в Африка. Умолявам твоя святост: дай ми средства да откупя сина си, единствената надежда за прехраната ми и опора на старостта ми.

Божият човек потърсил внимателно около себе си, дали няма да намери нещо, за да го даде на просещата, и като не намерил нищо, освен самия себе си, рекъл на бедната вдовица:

- Жено, аз решително нямам нищо, което да ти дам, освен самия себе си. Вземи ме; предавам се под твоя власт, като роб. Продай ме и откупи сина си или пък ме предай в робство в замяна на сина си.

Като чула тези думи от устата на такъв човек, жената си помислила, че това е по-скоро насмешка, отколкото милост. Но понеже бил красноречив и премъдър, той скоро убедил с разсъжденията си съмняващата се жена, че ѝ казва това не с насмешка, а напълно сериозно. Убедил я да повярва на думите му и да не се бои да продаде епископа в робство заради освобождаването на сина си. Тогава те и двамата тръгнали към Африка, отишли при вандалите и се спрели пред портите на княза, зет на царя, при когото живеел синът на бедната вдовица. Когато князът излязъл по някаква работа от дома си, вдовицата паднала в нозете му и го умолявала със сълзи да пусне сина ѝ. Но гордият варварин не само не пожелал да пусне сина ѝ, но дори и не изслушал молбите ѝ. Тогава вдовицата посочила Божия служител Павлин и казала:

- Ето, давам ти този човек вместо сина си; само стори милост, пусни сина ми, защото той ми е едничък.

Князът погледнал внимателно Божия човек и го попитал:

- Какъв занаят владееш?

Свети Павлин му отговорил:

- Не владея никакъв занаят, умея само добре да обработвам градини.

Като чул това, князът се зарадвал, защото се нуждаел точно от такъв човек и върнал сина на вдовицата. Те се прибрали у дома, а свети Павлин останал да работи, поел грижите за градините и започнал ревностно да се труди. Господарят му започнал често да идва в градината и да води беседи с градинаря си за различни неща. Като забелязал мъдростта и обширните му познания, той беседвал с него за всичко, като много пъти оставял домашните си и приятелите си, за да се наслади на разсъжденията на слугата си. Блаженият Павлин ежедневно му донасял за обяд различни зеленчуци от градината и като получавал от ръцете му хляб, се завръщал при работата си.

Веднъж, когато господарят му беседвал с него, свети Павлин му казал:

- Виж, ти се готвиш да заминеш някъде. Междувременно ти предстои да се погрижиш да приемеш вандалското царство, защото този цар, твоят тъст, внезапно ще умре от неочаквана смърт. А ако ти заминеш, в твое отсъствие друг ще завземе царската власт. Щом чул тези думи от градинаря си, князът не си замълчал, но отишъл при царя и му ги предал, понеже му бил напълно верен и за това бил обичан от него повече от всички други. Царят се усъмнил и казал:

- Искам да видя този мъж, за когото говориш.

На това зетят на царя казал:

- Ей сега ще му наредя за обяд да ти донесе зеленчуци от градината и ще го видиш.

Когато царят седнал да обядва, Павлин влязъл при него с донесените, по заповед на господаря му, зеленчуци за царската трапеза. Щом царят го видял, веднага се разтреперил и като повикал господаря му, своя зет, му открил тайната, която искал да скрие от него.

- Това, което си чул от този човек, е истина - казал той, - защото през нощта видях в сънно видение различни князе, седнали на престоли и произвеждащи съд над мен. И той седеше сред тези съдии. Чрез техния съд ми бяха отнети жезълът и властта, които някога получих. Попитай го кой е. Не мисля, че този мъж е обикновен човек, защото го видях във велик сан.

Тогава зетят на царя отвел блажения Павлин настрани и го попитал:

- Кой си ти?

Божият човек му отговорил:

- Азсъм твоят раб, когото ти прие вместо сина на вдовицата.

Но князът настойчиво го разпитвал, като искал да изясни не това, какъв е станал сега, а какъв е бил в своята страна. Той заклел светеца и изискал под клетва да не крие от него тайната си, а да му открие цялата истина. Божият човек се смутил от разпита и понеже не бил в състояние да престъпи клетвата, казал, че е епископ. Щом чул това, господарят му силно се изплашил и със смирение му казал:

- Искай от мен каквото пожелаеш и след това се върни в страната си с богати дарове.

Божият угодник Павлин му казал:

- Единственото благодеяние, което можеш да направиш за мен, е да пуснеш на свобода в родината всички пленници от моя град и моята страна, доведени тук.

Веднага с усърдието на този княз били издирени по цялата африканска страна християните, пленени от областта Кампания и били доведени при свети Павлин. Светият пастир бил изпратен с почит с всички словесни отци на своето паство, с много богати дарове и изобилие от хранителни продукти. Те се завърнали на кораби в родната си земя с веселие и радост. След няколко дни, съгласно пророчеството на светеца, умрял Вандалският цар Рига и вместо него на престола се възкачил зет му.

По такъв начин, като предал самия себе си в робство, свети Павлин извел много люде от робство на свобода, подражавайки на Христа Господа, Който приел вид на раб и избавил човешкия род от робството на дявола. След освобождаването от робството на вандалите, свети Павлин живял много години и като добър пастир, който полага душата си за овцете, доблестно управлявал повереното му стадо и без да се щади, извършил много благодеяния на бедните братя. След това преминал при Пастиреначалника Христос, своя Господ, от Когото сега приема стократна отплата и наследява живот вечен, прославяйки Го во веки. Амин.

Тропарь святителю Павлину Милостивому, глас 4

Уго́дниче Бо́жий ми́лостивый,/ святи́телю о́тче на́ш Павли́не,/ вои́стину добровóльно зра́к раба́ прии́м/ и те́м Самому́ Христу́ после́дуя,/ положи́л еси́ ду́шу твою́ за лю́ди

своя́, и от зла́го плене́ния те́х изба́вил еси́. / Свободи́ и на́с моли́твами твои́ми/ от плене́ния страсте́й на́ших/ научи́ на́с ми́лостивны к бли́жним свои́м бы́ти,/ да пребу́дет чрез то́ ми́лостив и к на́м Госпо́дь,// спаса́яй ду́ши на́ша, я́ко бла́г и человеколю́бец.

Перевод: *Угодник Божий милостивый, святитель отче наш Павлин, воистину добровольно образ раба приняв (Флп.2:7) и тем самому Христу последуя, отдал ты жизнь свою за людей своих (Ин.15:13) и от жестокого плена избавил их. Освободи и нас молитвами твоими от плена страстей наших, научи нас быть милостивыми к ближним нашим, да будет милостив и к нам Господь, спасающий души наши, как благой и человеколюбивый.*

В памет на преподобни Саламан Безмълвник († ок. 400 г.)

Преподобният наш отец Саламан произхождал от селцето Каперсана, разположено на западния бряг на Ефрат. Възлюбил уединението, той намерил на другия бряг на реката малка колибка и се затворил в нея, като зазидал вратата и прозореца; един път в годината излизал навън през дупка под стената и се запасявал с храна. Като узнал за добродетелното житие на преподобния, местният епископ пожелал да го удостои със свещенство. Като дошъл с тази цел до жилището на светеца, архипастирът наредил да разрушат част от стената му, след което влязъл в килията. Епископът ръкоположил преподобни Саламан за презвитер и му дал наставление за благодатта на свещенството; по време на целия си престой в килията светителят не чул нито дума от преподобния безмълвник и си тръгнал, като наредил отново да поставят на мястото ѝ разрушената част на стената. Жителите на селцето, от което произхождал преподобни Саламан, желаейки да имат

Божия човек сред тях, през една нощ преминали реката през един брод, взели светеца, който не спорил и не се съпротивлявал, но не изразил и съгласие, и го отвели на своя бряг; тук селяните построили на преподобния колибка, подобна на предишната, и го затворили там; свети Саламан продължавал да пази мълчание, никой не чул нито дума от устата му. Скоро жителите на селото, разположено на другия бряг, където преподобният се спасявал по-рано, дошли нощем до новото му жилище и чули, че той се моли със следната молитва:

- Господ Иисусе Христе, помилуй мен и всички, които служат на Твоето име и се покланят на Теб, Истинския наш Бог.

Селяните разбили килията и отвели светеца със себе си; блаженият безмълвник и този път ни най-малко не се противил и не искал да го оставят. Като направил по този начин сам себе си мъртъв за този живот, той в най-точния смисъл можел да повтори апостолското слово: “Разпнах се с Христа, и вече не аз живея, а Христос живее в мене. А дето живея сега в плът, живея с вярата в Сина Божий, Който ме възлюби и предаде Себе Си за мене”. Като умъртвил в себе си в такава висока степен, както никой друг, плътското начало в човека, блаженият Саламан извършил докрай своя подвиг и ликувайки, се преселил в небесните обители.

В памет на преподобни Мавсима Сириец (IV в.)

Преподобни Мавсима бил сириец от околностите на град Кир, като получил просто възпитание на село, светият показал преуспяване във всички добродетели. Като се прославил в личния си живот, той получил духовно началство в едно село близо до града. Свещенодействайки и пасейки овцете на

стадото Божие, той говорел и вършел това, което повелява Божествения закон. Имал само една дреха; щом се скъсвала от старост, преподобният я закърпвал с нови и нови кръпки и така покривал голотата си. Свети Мавсима толкова усърдно се грижел за странниците и сиромасите, че вратата на жилището му винаги била отворена за всички идващи. Казват, че преподобният имал два съда: един с житни семена, а другия - със зехтин, от които давал на всички нуждаещи се. Милосърдният Господ, Който благословил Сарептската вдовица, изпратил също такова благословение и върху съдовете на преподобния Мавсима, защото Господ е "благ и милосърден и многомилостив към всички, които (Го) призовават". Както наредил да не свършват брашното в делвата и дървеното масло в гърнето, от които вдовицата хранела великия пророк, така и на дивния Мавсима Господ подал изобилие, равно на грижата му за бедните. Като живял благочестно и богоугодно до дълбока старост, светият мирно отишъл при Господа.

Възпоминание на Шестия Вселенски събор (680-681 гг.)

Шестият Вселенски събор бил свикан през 680 г. при император Константин Погонат в Константинопол против монотелитите, които, за да примирят монофизитското учение с православното, признавали в Иисуса Христа две естества, подобно на православните, но подобно на монофизитите, допускали в Него само една воля - Божествената. Разпространението на това учение предизвикало големи смутове в Църквата и предизвикало появата всред православните на ревностни защитници на православието, които застанали открито срещу монотелитството, виждайки в него само прикрито монофизитство. Императорските едикти,

явно признаващи една воля в Христа, но в същото време, с цел прекратяване на смутовете, предписващи да се избягват изразите “една” и “две воли” в Христа и дори най-строго повеляващи безусловно да се прекратят всички прения по спорния въпрос, под страх от гражданско преследване на непослушните, дали само повод за по-голямо раздразнение и дори произвели мъченици сред доблестните защитници на православието. При това източните и западните отци и представители на църквата се разделили, тъй като сред първите имало много монотелити, а западната църква открито се обявила против ереста и излязла в защита на православното учение. Това и принудило, накрая, император Константин Погонат да свика Вселенски събор, който бил открит през 680 г., след предварителни разговори с Рим. На събора дошли 170 отци, между които лично присъствали двама източни патриарси: Георги Константинополски и Макарий Антиохийски, и двамата - монотелити; а Римският папа Агатон изпратил легати от свое име. Императорът сам присъствал на заседанията на събора, който продължил около година. Фанатизмът на монотелитите стигнал до такава степен на изстъпление, че един от тракийските монаси, на име Полихроний, предложил пред събора като доказателство за правомислието на монотелитите да възкреси мъртвец и когато му дали възможност да извърши това пред народа, той бил жестоко посрамен. След много горещи спорове съборът определил да се признават две воли в Иисуса Христа - Божествена и човешка, съответстващи на двете естества. Константинополският патриарх Георги осъзнал заблудата си и бил приет в общение с Църквата. Но Антиохийският патриарх Макарий упорито останал в монотелитската ерес, в резултат на което бил предаден на анатема заедно с всички предшестващи монотели. Съборът започнал на 7 ноември 680 година и завършил на 16 септември 681 година.

buditeli.info © 2017